

Slovo k povzbuzení na neděli 3. března 2024, na 3. neděli postní – B
Biblická čtení: Ex 20,1-17; Ž 19; 1Kor 1,22-25; Jan 2,13-25

Milé sestry, milí bratři,

v **prvním čtení** z knihy Exodus se dnes před námi rozevřelo svědectví o **dání Božích příkázání** na hoře Sinaj. Už starozákonní biblická tradice přečetla, že příkázání je **deset**. Celou perikopu rozdělila na **deset slov** (vět) a ty pak do dvou skupin podle dvou kamenných desek. Právě **deset** jich v očích Izraelitů muselo být proto, že **deset** bylo již i Božích **stvořiteckých slov**. Jak čteme v knize Genesis, Bůh **desetkrát** řekl, co se má sát, a to se také stalo, bylo stvořeno. Proto právě **deset jeho slov** zaznívá nyní **znovu**.

Desetislov (*dekalogos*) se má také stát **počátkem něčeho nového**, něčeho Božího, Bohem stvořeného. Uposlechne-li totiž **člověk**, Boží obraz, tato Boží slova, vezme-li je za svá a nechá je proniknout až k svému srdci, mohou ho **začít** postupně **měnit** k Boží **podobě**. K podobě **Pána Ježíše**, Slova, které se stalo tělem, člověkem. Ne náhodou je i **Duch Svátý**, síla Kristovy přítomnosti v nás, následně seslán právě v den svátku dání Desatera, o Letnicích.

Starozákonní svědectví o dání Desatera je v dnešní bohoslužbě slova uvozením **evangelijního svědectví o vyčištění chrámu**. Čteme o něm podle Janova sepsání, v němž je tato událost situována na samotný **začátek** Ježíšova veřejného **působení**, hned po prvním zázraku proměnění vody ve víno v Káně Galilejské. Matouš, Marek a Lukáš vyčištění chrámu kladou naproti tomu až na závěr Kristova působení, až po jeho vjezdu do Jeruzaléma těsně před velikonočními svátky.

Biblisté se sice většinou kloní **k synoptické chronologii** událostí (ve smyslu, že první tři evangelisté patrně přesněji zaznamenávají jejich konkrétní sled), zatímco **Janovu** kompozici chápou spíše jako výsledek jeho **teologické vize** (ve smyslu, že Jan někdy klade události za sebou tak, aby i jejich pořadím vyslovil nějakou teologickou pravdu). Může být. Protože ale všichni evangelisté, jak věříme, psali na základě **Božího vnuknutí**, i Janova teologická koncepce je **legitimní** a Bohem inspirovaná. A pro náš konkrétní život možná někdy **důležitější** než nějaká přesnost chronologie.

Což je asi i případ dnešního **vyčištění jeruzalémského chrámu**. Janovo situování na začátek Ježíšova působení po prvním zázračném znamení může naznačovat, že i na každém začátku Kristova působení **v našich srdcích a životech** by mělo dojít nejprve k (aspoň nějakému) **vyčištění chrámu našeho srdce**, našeho života. I Ježíšův příchod k nám by měl vždy (nějak) spouštět **proces očišťování** nás samotných jako Božího chrámu, Kristův příchod by se měl projevit začátkem **očišťování** našeho **nitra** a našich **vztahů**.

Což pochopitelně může mít **různé podoby**, neboť jsou různí prodavači a směnárníci v našem nitru a životě. Často může být očišťování i nějak **bolestné a dramatické**.

Vždy však jedním z jeho prvních projevů bude **vzbuzení touhy** po skutečném **milování Boha a lidí** a po **napravení** toho, kdy jsme nemilovali. Je-li v nás tato touha probuzena, zažehnuta, může to být **znaméním**, že Kristus nás opravdu **navštívil**. Respektive že jsme se jeho očišťujícím a leccos k lepšímu převracejícím navštívení **otevřeli**.

Největšími **směnárny a prodavači** v chrámě našeho srdce a života jsou bezpochyby **nenávisť** k Bohu a lidem, **sobectví**, **sebestřednost**, **bezohlednost**, žití jen na sebe a pro sebe, nehledání Boha a lidí. **Pýcha**, **lakomství**, **závist**, **hněv**, **smilstvo**, **obžerství** a **malomyslnost**, jedovaté hlavy, kořeny všech ostatních hříchů. Takoví se **bouří**, jde-li kolem Boží Syn, takoví mají být **vyhnáni**. Jak už popsala stará mnišská tradice.

Proto se stalo osvědčenou již mnišskou zkušeností, že duchovní život musí procházet nejprve „cestou očištnou“ (*via purificativa*), následně „cestou osvětnou“ (*via illuminativa*), aby stále

více ústil do „cesty sjednocující“ (*via unitiva*). Přičemž tyto „cesty“ se stále nějak **prolínají a podmiňují**, ale zároveň by měly být i etapami našeho duchovního **růstu**.

Staří mniši to formulovali především **ve vztahu k Bohu**. Ale něco takového platí i o vztazích k lidem, o našich horizontálních, **mezilidských vztazích**: I ty chtějí být očišťovány od sobectví, osvěcovány vzájemným poznáváním se, aby mohly stále více sjednocovat v lásce, poutat lidi dohromady a zároveň je nechat svobodnými.

Můžeme věřit, že něco takového s námi Pán Ježíš zamýšlí také.

Ne náhodou bylo tedy evangelium předznamenáno svědectvím o dání **Desatera** Božích přikázání: Stále platný „**Desetislov**“ jakožto **konkretizace lásky** k Bohu a k člověku má být přeci **rámčovým obsahem** naší vnitřní **proměny**, našeho vnitřního očištění. **Desatero** Božích přikázání, Zákon, který Kristus nepřišel zrušit, ale naplnit **láskou**, zůstává tak stálou **normou autenticity** našeho vnitřního očišťování a **cílem**, k němuž bychom měli dospět.

Proto je stále třeba svůj život s Desaterem poctivě **konfrontovat**, poctivě a s Boží pomocí přemýšlet o jeho **autentické aplikaci** „zde a nyní“. A volat ke **Slovu-Kristu** o sílu Božího Ducha, který by v našem nitru obsah Desatera učinil živým a zvnitřněným.

Samozřejmě vždy s pokorným vědomím, že i **poslušnost** Desateru a jeho naplnění **láskou** je **cestou**, někdy dlouhou a stále nově začínající. A že je třeba kráčet spíše **a maiori ad minus**, od většího (podstatnějšího) k menšímu a méně důležitému, než opačně. Tedy nejprve chytit začít skutečně mít rád Boha a lidi **v podstatných věcech** a pak teprve se zabývat maličkostmi.

A na závěr snad zmiňme ještě něco, pro jakoukoli dobu mnohotvárného ohrožení zvláště důležitého. Celé Desatero je uvozeno slovy «Já jsem Hospodin, tvůj Bůh». V židovském recitování Desatera se tato slova stala **součástí prvního přikázání**.

V **Kristu** tato pravda víry došla svého naplnění, uskutečnění a rozvinutí. Víra, že Bůh je a že je naším Bohem, že Pán Ježíš ve svých podivuhodných přítomnostech je nám ve všem blízko, má být tak **i naší útěchou**, zvláště je-li nám úzko.

«Slyš, Jisraeli! Hospodin, Bůh náš, Hospodin jeden jest. Milovati budeš Hospodina, Boha svého, celým srdcem svým a celou duší svou a celou silou svou, a budou slova tato, která já přikazuji tobě dnes, na srdci tvém. A vštípíš je dětem svým a budeš mluvit o nich, sedě v domě svém a kráčeje po cestě a léhaje a vstávaje» se stalo i základním **židovským vyznáním**, modlitbou opakovanou několikrát denně, **modlitbou**, ve které židé vždy nacházeli a nacházejí svou útěchu a Boží sílu k následování Božích přikázání.

Kéž se i nám slova «já jsem Hospodin, tvůj Bůh» ve svém **křesťanském uskutečnění** stanou Božím slovem k povzbuzení v těžkých dobách.

A že tato blízkost je někdy zakoušena zvláště prostřednictvím **kříže**, o tom mluví jak zkušenost, tak i dnešní **druhé čtení**: «Neboť pošetilá Boží věc (kříže) je moudřejší než lidé a slabá Boží věc (kříže) je silnější než lidé».

Milé sestry, milí bratři, připomeňme si tedy, že jakékoli **autentické** setkání s Bohem, Kristem, by nás vždy mělo také **očišťovat**. Ne nepodobně tomu, jak Pán Ježíš očistil jeruzalémský chrám na začátku svého působení. Očišťovat od zloby a nenávisti, od nevíry a sebestřednosti, od pýchy a všech ostatních kořenů hříchů. Očištěním probuzená **touha po dobru a lásce k Bohu a lidem** může být prvním znamením, že jsme se Bohem aspoň nějak potkali. Pokud toto se neděje, touha zůstala spát, Pán Ježíš spíše jen zdálky prošel kolem nás. **K touze milovat** je ovšem třeba spět i **aktem vůle**, vědomým chtěním, rozhodnutím a **snahou**.

Stále proto **naslouchejme Dekalogu** jako biblickému **formulování konkretizace lásky** k Bohu a lidem, ptejme se stále, **jak je aplikovat a žít**. A **snažme** se o to, denně a znovu.

A **připomínejme** si denně **víru**, třeba i formou jakéhosi modlitebního řemínku, že **Hospodin je a je náš Bůh**. V ní hledejme svou sílu a naději.